Proiect didactic

Clasa: a VI-a A

Unitatea de învăţământ: Şcoala Gimnazială „Sfântul Apostol Andrei”, Buzău

Disciplina: Limba şi literatura română

Aria curriculară: Limbă şi Comunicare

Profesor: Mădălina Anghelachi

Tema : Pastelul

Unitatea de învățare: Opera lirică descriptivă

Tipul lecţiei: recapitulare şi consolidare a cunoştinţelor

Data: 15. 11. 2017

Locul de desfăşurare: Sala de clasă

COMPETENŢE GENERALE:

- Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situaţii de comunicare monologată şi dialogată;
- Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse;
- Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

VALORI ŞI ATITUDINI:

- Stimularea gândirii autonome, reflexive şi critice în raport cu diversele mesaje receptate;
- Cultivarea unei atitudini pozitive faţă de comunicare prin conştientizarea impactului limbajului asupra celorlalţi şi prin nevoia de a înţelege şi de a folosi limbajul într-o manieră pozitivă, responsabilă din punct de vedere social.
- Cultivarea unei atitudini pozitive faţă de limba şi literatura română şi recunoaşterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală şi îmbogăţirea orizontului cultural.

COMPETENŢE SPECIFICE:

- 1.1 distingerea între informaţiile esenţiale şi cele de detaliu dintr-un mesaj oral, stabilind legături sau diferenţieri între informaţiile receptate din surse diverse;
- 2.5 participarea la diferite situaţii de comunicare, manifestând o atitudine favorabilă progresiei comunicării;
- 3.2 identificarea procedeelor de expresivitate artistică într-un text liric;
- 3.3 sesizarea valorii expresive a unităţilor lexicale în textele citite;
- 4.1 redactarea textelor cu destinaţii diverse.

COMPETENŢE COGNITIVE: La sfârşitul activităţii didactice, toţi elevii vor fi capabili să:
1) definească pastelul, ca specie a genului liric, în care este descris, folosind un limbaj artistic sugestiv și expresiv, un peisaj, un aspect din natură sau un interior, capabil să genereze o emoție artistică;
2) identifice, într-un text la prima vedere, elementele de structură și de conținut specifice unui text liric;
3) îşi exprime, în scris, opinia în legătură cu semnificaţia unei structuri din textul dat;
4) identifice trăsăturile pastelului într-un text la prima vedere.
COMPETENŢE AFECTIVE:

- Să manifeste respect şi interes pentru părerile exprimate de colegi;
- Să-şi cultive interesul faţă de literatură;
- Să manifeste interes faţă de lecţie.

COMPETENŢE PSIHOMOTORII:

- Să se angajeze activ în rezolvarea sarcinilor didactice.
- Să utilizeze corect mijloacele de învăţământ propuse.

STRATEGIA DIDACTICĂ: deductivă;

DEMERSUL DIDACTIC:

- ✓ metode şi procedee: ascultarea activă, exerciţiul, conversaţia euristică, conversația catihetică, jocul didactic, harta conceptuală, reprezentările multiple;
- ✓ forme de organizare a colectivului de elevi: individual, frontal, pe grupe;
- ✓ mijloace de învăţământ: fişe de lucru, volum de poezii (George Topârceanu), imagine cu un tablou de iarnă, carton duplex, markere, rebus;
- ✓ resurse:
    - Bibliografice:
        - oficiale: Curriculum-ul Naţional;
        - didactice: Limba şi literatura română, manual pentru clasa a VI-a, Ed. All;
        - metodice: Mariana Norel, Florentina Sâmihăian, *Didactica limbii şi literaturii române, II*, Proiectul pentru învăţământul rural, MEC, 2006;
        - ştiinţifice: Giasson, Jocelyne, *La comprehension en lecture*, De Boek Université, 2008;

- Psiho-pedagogice: clasă eterogenă din punctul de vedere al capacităţii receptive şi de învăţare; interes diferit al elevilor pentru oră;
- Spaţiale: sala de clasă.
- Temporale: - 50 ’

Scenariul didactic

Competenţe	Conţinuturi şi sarcini de învăţare	Strategia didactică	Evaluare
1.1	Momentul organizatoric: - Salutul, notarea absenţilor, asigurarea unui climat favorabil desfăşurării orei (1 minut). Evocarea: - Captarea atenţiei: Profesorul scrie pe tablă 3 întrebări, pentru care elevii vor oferi răspunsuri, după ce ascultă un text citit de doi elevi, Dragoș și Andreea (anexa 1).	ascultarea activă	observarea sistematică
2.5 1) să definească pastelul; 2.5 2) să identifice, într-un text la	Realizarea sensului: - Pentru a afla titlul lecției, elevii rezolvă un rebus (anexa 2). Apoi, se scrie titlul lecţei pe tablă şi sunt anunţate obiectivele lecţiei. - Prin conversația catihetică, elevii enunță definiția pastelului, precum și faptul că termenul de pastel este preluat din domeniul pictural, unde înseamnă tablou realizat în nuanțe calde, pastelate. Elevii privesc o imagine reprezentând un tablou de iarnă, surprins pe timpul nopții, fiind întrebați ce sentimente le trezește imaginea și care ar fi titlul pe care ei l-ar da acelui peisaj. Elevilor li se împart coli pe care este scris textul *Noapte de iarnă* (George Topârceanu) - anexa3. Apoi, organizaţi în 6 grupe de experți de câte cinci, primesc fişele de lucru(anexa 4). După rezolvarea lor, copiii vor	conversaţia catihetică conversația euristică exerciţiul	aprecieri verbale cu privire la răspunsurile date de elevi

prima vedere, elementele de structură și de conținut specifice unui text liric; 3) își exprime, în scris, opinia în legătură cu semnificaţia unei structuri din textul dat	identifica tema poeziei (natura, fascinantă și în același timp sursă a unui sentiment de neliniște și de teamă, surprinsă în timpul unei nopți de iarnă), vor explica titlul, relaționându-l cu ideile exprimate în poezie, vor evidenția rolul figurilor de stil și al imaginilor artistice în conturarea mesajului poetic, vor preciza elementele, specifice operei lirice, pe care le-au regăsit în textul primit (absența verbelor, a pronumelor și a adjectivelor pronominale de persoanele I și a II-a, prezența exclamației retorice și a punctelor de suspensie ca mărci ale subiectivității, ipostaza de contemplator a eului liric, toate acestea indicând prezența unui lirism obiectiv), precum și elementele de versificație care asigură muzicalitatea formală a textului.	jocul didactic-„grupul de experți”	valorificarea răspunsurilor elevilor
4) să identifice trăsăturile pastelului într-un text la prima vedere	Reflecţia Pornind de la rezultatele „cercetărilor” realizate de ei în „grupurile de experți”, elevii completează, la tablă, harta conceptuală a unei „nopți de iarnă”, notând trăsăturile pastelului pe care le-au identificat în textul citit. Tema pentru acasă: Reprezintă, printr-un desen, printr-un text sau printr-un cântec, conceptul de *pastel*. Vor fi apreciate creativitatea în abordare, dar și fidelitatea reprezentării conceptului.	harta conceptuală reprezentările multiple	Aprecieri verbale cu privire la răspunsurile date de elevi

Anexa 1

1. Care este modul de expunere prezent în text?

2. Cine sunt interlocutorii?

3. Care este mesajul transmis?

— Îmi cer scuze că vă întrerup meditația...

— N-ai cum să nu-ți pierzi sufletul în asemenea minunății... Natura este fascinantă!

— Nu-i așa? Ar trebui să fiu modestă, dar....

— Nu vă înțeleg... Oricum, îmi place să stau în mijlocul naturii...

— De fapt, oamenii sensibili nu sunt în mijlocul naturii, ci în brațele ei. Nu i-ați simțit niciodată atingerea — ca o adiere, ca un ger năprasnic sau ca o picătură de ploaie? Nu v-ați lăsat niciodată inundat de mirosul sau de cântecul ei? Vedeți? Natura vă poartă în brațe, pentru că e darul pe care Creatorul l-a făcut oamenilor. Fără să par arogantă, natura, prin frumusețea ei, este oglinda, pe pământ, a Paradisului pierdut.

— Cuvintele vă sunt adevăruri... Cum vă cheamă, stimată doamnă?

— Îmi puteți spune doamna N.

Eram puțin descumpănit. În liceu, cunoscusem o doamnă T., la fel de fermecătoare și de misterioasă... dar de o doamnă N. nu auzisem să se fi scris vreodată...

— E timpul să plec. Înainte, însă, aș vrea să vă rog ceva: nu mă uita, stimate artist. Cântă-mi frumusețile, stângăciile, capriciile în versuri, așterne-le în tablouri sau transformă-le în note muzicale... În schimb, te voi răsplăti întotdeauna cu un suflet de cer...

Anexa 2

				A							
		N	O	A	P	T	E	A			
				M	A	M	Ă				
					S	U	G	E	S	T	I	A
	R	E	P	E	T	I	Ț	I	E		
I	U	B	I	R	E	A					
		E	U	L	L	I	R	I	C		
				B							

1. Moment al zilei căruia îi asociem cuvintele: somnoros, vis, fantasme.
2. Ipostază în care este surprins eul liric în opera „Copilul meu, să nu mă cauți” a Magdei Isanos.
3. Trăsătură a limbajului artistic.
4. Figură de stil prezentă în versurile: „Singur, singur, singur, singur/ Într-un han, departe” (G. Bacovia, „Rar”).

5. Tema care o însoțește adesea pe cea a naturii în lirica eminesciană.
6. Vocea care își asumă discursul liric.

Anexa 3

Cad din cer mărgăritare
Pe oraşul adormit...

Plopii, umbre solitare
În văzduhul neclintit,
Visători ca amorezii
Stau de veghe la fereastră,
Şi pe marmura zăpezii
Culcă umbra lor albastră.

Iarna!... Iarna tristă-mbracă
Streşinile somnoroase,
Pune văl de promoroacă
Peste pomi şi peste case.
Scoate-o lume ca din basme
În lumini de felinare -
Umple noaptea de fantasme
Neclintite şi bizare.
Din ogeagul de cărbune
Face albă colonadă
Şi pe trunchiuri negre pune
Capiteluri de zăpadă,
Iar prin crengile cochete
Flori de marmură anină, -
O ghirlandă de buchete
Care tremură-n lumină.
Reci podoabe-n ramuri goale
Plouă fără să le scuturi,
Ici, risipă de petale,
Colo, roi uşor de fluturi... (*Noapte de iarnă*, de George Topârceanu)

HOGEÁG, *hogeaguri,* s. n. 1. (Reg.) Coș (la o casă); horn, fumar.

capitél (capitéluri), s. n. – Partea superioară a unei coloane

Anexa 4 - Grupurile de experți

I. *LEXICOLOGII :*

1. Identificați, în text, câmpurile lexico-semantice și enumerați elementele fiecărui câmp identificat.

2. Pornind de la exercițiul anterior, stabiliți tema poeziei.

3. Care sunt părțile de vorbire care predomină ? Ce mod de expunere e present în text?

II. *ANTICIPATIVII :*

1. Precizați elementele care alcătuiesc titlul poeziei. Ce părți de vorbire sunt? Ce puteți spune despre forma lor?

2. Formulați o opiniei despre legătura dintre titlu și ideile transmise în text.

III. *SUBIECTIVII :*

Textul liric este marcat de subiectivitatea discursului.

1. Identificați, în text, mărcile eului liric.

2. Formulați o observație cu privire la ipostaza în care eul liric este surprins în text, precum și cu privire la tipul de lirism întâlnit.

IV. *STILIȘTII :*

1. Numiți figurile de stil prezente în următoarele structuri :

a) „ orașul adormit”, „ streșinile somnoroase”, „iarna tristă”, „crengile cochete”;

b) „umbra albastră”, „alba colonadă”;

c) „ plopii…stau de veghe la fereastră”, „iarna…îmbracă streșinile somnoroase”;

d) „plopii…visători ca amorezii”, „lume ca din basme” ;

e) „ mărgăritare”, „flori de marmură”, „roi de fluturi”

f) „ Iarna…îmbracă streșinile somnoroase, /Pune văl de promoroacă peste pomi și peste case, / Scoate-o lume ca din basme/ În lumini de felinare/, Umple noaptea de fantasme…, / Face albă colonadă/… pune / Capiteluri de zăpadă…”

2. Precizați ideile sugerate de figurile de stil numite mai sus.

V. *ARTIȘTII*

În textul liric, atmosfera este conturată cu ajutorul imaginilor artistice.

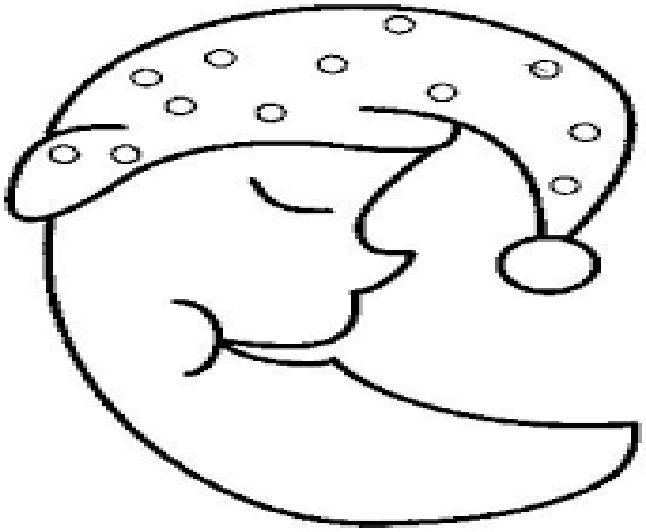
1. Identificați câteva structuri în care apar imagini artistice.

2. Ce fel de imagini artistice predomină în text ? Ce fel de tablou e realizat cu ajutorul lor ? Care sunt elementele lui ?

VI. *MUZICALITATEA TEXTULUI - VERSIFICATORII*

1. Observați modul în care textul este structurat. Ce puteți spune despre cele trei strofe ?

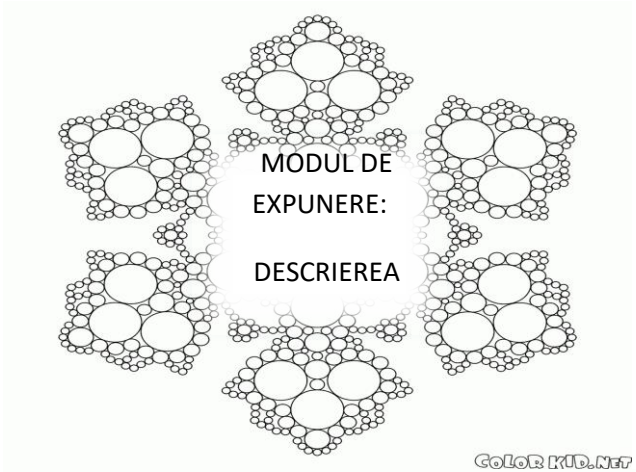
2. Menționați tipul de rimă, ritmul și măsura versurilor.

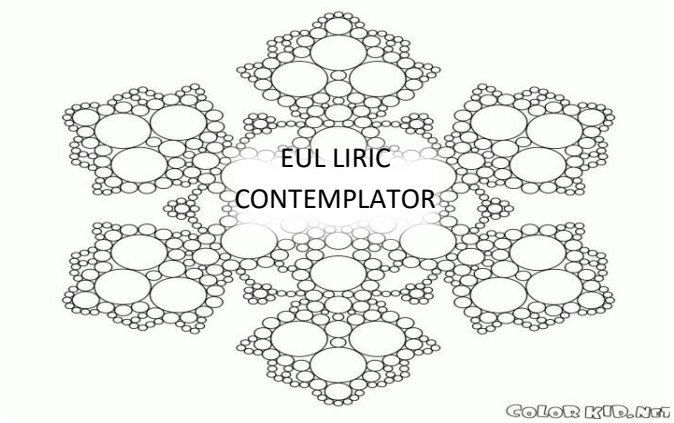

de

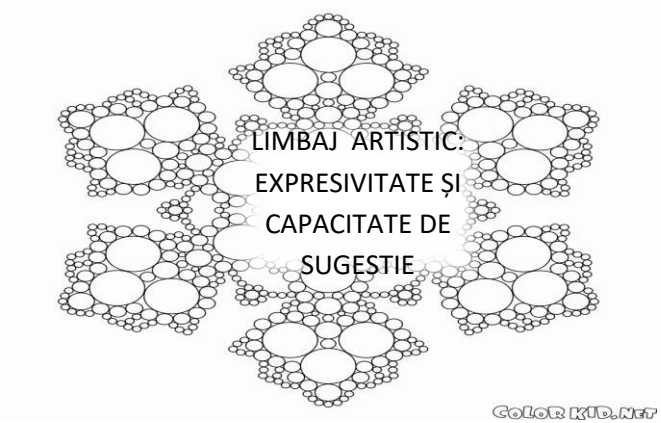

PASTEL

MODUL DE EXPUNERE:
DESCRIEREA

EUL LIRIC CONTEMPLATOR

TABLOUL CONTURAT SURPRINDE UN PEISAJ DE IARNĂ

LIMBAJ ARTISTIC: EXPRESIVITATE ȘI CAPACITATE DE SUGESTIE

TABLOUL GENEREAZĂ SENTIMENTE DE ADMIRAȚIE, DAR ȘI DE TEAMĂ, DE NELINIȘTE